

Rensing av substrat (spyling)- Vangselva

Kort om Vangselva

Vangselva ligger i Jevnaker kommune og renner ut sør i Randsfjorden. Vangselva blir på Norgeskart omtalt som «Prestegårdselva» i nedre del og «Brennaelva» i øvre del. Nedbørsfeltet er preget av jordbruksareal, for det meste åker (kornproduksjon), men også av noe grasproduksjon, husdyrhold, skogteiger, samt spredt bebyggd med gårdsbruk og noen boligfelter. Det er anbefalt tiltak i form av spyling av bunnsubstrat fordi:

- Deler av Vangselva er tydelig påvirket av høy næringstilførsel fra jordbruk og husdyrhold i nedbørsfelt, noe som fører til tilgroing og større reduksjon av bunnsubstratkvalitet.
- Flere steder tetter finsedimenter hullrom for gyting og yngel.

Målsetning/effekt av tiltak

- Etterligne rensing av substrat ved flommer. Finsediment driver bort med vannstrømmen, og et renere substrat blir igjen.
- Skape hulrom, fjerne finsedimenter og tilgjengeliggjøre substrat for gyting og yngel.
- Økt mengde skjul for ungfisk.

Gjennomføring

Kort beskrivelse av metodikk

Spyling foregår i hovedsak ved at man benytter en kraftig pumpe og en slange med stor diameter, f.eks. en brannpumpe, og spyler substratet under høyt trykk. Metoden egner seg best for mindre vassdrag og myke sedimenter. Spyling med brannslange er en forholdsvis skånsom metode som ikke krever bruk av større maskiner. Det må imidlertid regnes med at minst 3 – 4 personer må være til stede og hjelpe med å frakte pumpen til elva og dra brannslangene etter den som utfører spylingen.

Det anbefales å gjennomføre spyling i Vangselva på en strekning av ca. 800 m (figur 1, mellom de to røde strekene). Trekantene markerer mulig tilkomst til elva.

Det tas forbehold om at behovet for spyling kan ha endret seg stedvis etter vårflommen i 2023 og spylingen må tilpasses forholdene under gjennomføringen.

Tidspunkt gjennomføring: Juli – sept. 2023

Tidspunkt for gjennomføring skal ta hensyn til ørretens livssyklus. Spyling bør derfor gjennomføres i perioden juli – september når ungfisk eller rogn ikke ligger i sedimentet.

Figur 1. Tiltaksområde for spyling i Vangselva mellom de to røde streker. Røde trekkanter markerer mulig tilkomst til elva med vannpumpe og brannslanger.

Spesielle hensyn

Fremmede arter: Det er registrert kjempespringfrø og vasspest i og langs nedre del av Vandselva. Det er svært viktig å hindre ytterligere spredning av frø i perioden juli – september når kjempespringfrø er i blomst. Det må unngås flytting av masser og alt utstyr brukt til tiltaket bør spyles / vaskes godt før og etter bruk i elva.

Annet: Berørte grunneiere bør kontaktes før gjennomføring av tiltaket.